

Зосім С.А.,

аспірант кафедри архітектури будівель та дизайну

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПОВОЄННОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ 1955-1991 рр.

У зв'язку з кризовими обставинами? викликаними війною в Україні, постає питання переосмислення досвіду формування житлової забудови довоєнного періоду (до 2022 року). На важливість аналізу та переосмислення вітчизняного досвіду довоєнних років наголошували Н. Кондель-Пермінова [1]. Оголошена ініціатива президента про будівництво житла у квітні 2022 року для внутрішньо переміщених осіб вже реалізується в містах України. Але деякі аспекти архітектурно-планувальних рішень житлових утворень продовжують традиції радянського періоду [2]. Відповідно, наша публікація ставить за мету визначення радянських принципів для подальшого аналізу доцільності їх застосування у формуванні нової повоєнної житлової забудови в Україні.

У своїй публікації автор зосереджує дослідження навколо «радянського періоду» (1955-2022 рр.). За початок періоду прийнятий 1955 рік – рік ухвалення постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про усунення надмірностей у проектуванні і будівництві». Закінчення періоду ознаменоване проголошенням незалежності України 1991 року.

Для зручності систематизації викладу матеріалу, еволюція проектування та будівництва житла в Україні розглянемо на прикладі кількох етапів. Запропонована періодика базується на основі періодів щодо розвитку індустріального будівництва в країні, які запропонував Слепцов О.С. [3].

Перший етап (1955-1960-ті) охоплює період повоєнної відбудови ознаменованій початком освоєння індустріального методу будівництва. *Другий етап* (1960-1970-ті) охоплює період удосконалення проектів попередніх років,

збільшенням поверховості та покращенням планування квартир будинків. *Третій етап* (1970-1980-ті) наводить розвиток масового житла з розробкою проектів підвищеного стандарту та урізноманітненням типів квартир, поверховості та конфігурації будинків. *Четвертий етап* (1980-1990-ті) характеризується переходом до регіональних систем проектування та розподілу проектної роботи, що сприятиме зростанню творчої активності місцевих архітекторів та гарантуватиме різноманітність житлових і громадських споруд, враховуючи національні особливості та демографічні вимоги [4].

Проаналізувавши період формування житлової забудови 1955-1991 рр., можна виокремити основні особливості: швидке забезпечення житлом населення та подолання житлової кризи, одноманітність та монотонність забудови, обмеженість засобів та прийомів щодо формування архітектурної виразності та ідентичності продиктованої технологією будівництва, обмеженість використання національних та регіональних традицій в архітектурі продиктованої в тому числі панівною ідеологією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кондель-Пермінова Н. Виклики війни: трансформації в архітектурі та дизайні України. *Сучасне мистецтво: збірник наукових праць*. 2022. № 18. С. 27–42. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.18.2022.269659>.

2. Зосім С. Архітектура нової повоєнної житлової забудови в Україні: виклики, трансформації та інновації. *Академічна й університетська наука: результати та перспективи: Тези XVI Міжнар. науково-практ. конф., м. Полтава, 12–13 груд. 2023 р. Полтава, 2023. С. 276–279*

3. Слепцов О. Архітектура цивільних будівель на основі відкритих збірних конструктивних систем: автореф. Автореф. дис... д-ра архіт.: 18.00.02. Київ, 1999. 35 с.

4. Ежов В. И., Слепцов О. С., Гусева Е. В. Архитектурно-конструктивные системы гражданских зданий. Київ: Лиценз и Арх, АртЭк, 1998. 328 с.